

T.C.
SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

KARS ARPAÇAY BELEDİYESİ

2024 YILI SAYIŞTAY DENETİM RAPORU

Ekim 2025

Tel : 90 (312) 295 30 00
Fax : 90 (312) 295 48 00

www.sayistay.gov.tr
sayistay@sayistay.gov.tr

İnönü Bulvarı No: 45
06520 Balgat-Çankaya/ANKARA

İÇİNDEKİLER

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ	1
2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU	8
3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU	8
4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI	8
5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ	9
6. DENETİM GÖRÜŞÜ	11
7. DENETİM BULGULARI	11

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1: İdarenin İnsan Kaynakları Dağılımı	2
Tablo 2: İdare Hizmetlerinde Çalıştırılan Personel Şirketi İşçi Sayıları	2
Tablo 3: 2024 Yılı Bütçe Giderleri ve Ödenekler Tablosu	3
Tablo 4: 2024 Yılı Bütçe Gelirleri Tablosu	4
Tablo 5: 2024 Yılı Bütçe Giderleri Tablosu	4
Tablo 6: Bütçe Gelirlerinin 3 Yıllık (2022-2024) Seyri	5
Tablo 7: Bütçe Giderlerinin 3 Yıllık (2022-2024) Seyri	5
Tablo 8: Belediyenin Doğrudan Hissedarı Olduğu Şirketler	6
Tablo 9: İdare Mizanı ile Taşınır Mal Yönetim Hesabı İcmal Cetveli Arasındaki Farklar	16
Tablo 10: Doğrudan Temin Harcamalarının Ödeneklerine Oranı	32

KISALTMALAR

TL Türk Lirası

BULGU LİSTESİ

A. Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular

1. Gelirlerden Alacaklar Hesabının Gerçek Durumu Yansıtması
2. Taşınır Kayıtlarının Hatalı Yapılması ve Gerçeği Yansıtması

B. Diğer Bulgular

1. Taşınmazların İhale Yapılmadan Üçüncü Kişilere Kiraya Verilmesi
2. Emlak Vergisi Tahakkuk ve Tahsilinin Yapılmaması
3. Atıksu Hizmetlerine İlişkin Ücret Tarifesi Belirlenmemesi
4. Belediye Başkanının Belediyeye Ait Personel Şirketinde Müdür Olarak Görevlendirilmesi
5. Güvenlik Soruşturması Yapılmadan Belediyeye Ait Personel Şirketine İşçi Alınması
6. Yabancı Menşeli Taşıt Edinilmesi
7. Mali İşlemlerin Gerçekleştirilmesi ve Muhasebeleştirilmesi Kapsamında Mevzuatında Yer Alan Belirli Yükümlülüklerin Yerine Getirilmemesi
8. Sosyal Güvenlik Kurumu Borç Sorgulaması Yapılmadan İlgililerine Ödeme Yapılması
9. Vadesi Geçmiş Vergi Borcu Durumunu Gösterir Belge Aranmadan Ödeme Yapılması
10. İhaleler Kapsamında Alınması Gerekli Teminatlar ile İlgili Hatalı Uygulamaların Bulunması
11. Doğrudan Temin ile Yapılan Bazı Alımlarda Mevzuat Hükümlerine Uyulmaması
12. Şirket Personeli Dahil Personel Giderlerinin Mevzuatta Belirlenen Sınırın Üzerinde Olması

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ

1.1. Mevzuat ve Görevler

Kars Arpaçay Belediyesinin faaliyet, görev ve yetkisini düzenleyen temel kanun 5393 sayılı Belediye Kanunu'dur. Bunun dışında aşağıda gösterilen kanunlar ve yönetmeliklerde kurumun görev ve yetkilerine ilişkin düzenlemeler yer almaktadır. Ayrıca, kurumsal yapı içerisinde yer alan müdürlükler kendi faaliyet ve görev alanları ile ilgili yönetmeliklerini hazırlayarak Belediye Meclisinin onayından geçirerek yürürlüğe koymakta ve bu esaslar üzerinden faaliyetlerini sürdürmektedir.

Kurumun görev alanlarını düzenleyen diğer kanunlar:

- 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu
- 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu,
- 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu,
- 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu,

Kurumun görev alanını düzenleyen yönetmelikler:

- Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği
- Mahalli İdareler Harcama Belgeleri Yönetmeliği
- Taşınır Mal Yönetmeliği
- Mal Alım İhaleleri Uygulama Yönetmeliği
- Hizmet Alım İhaleleri Uygulama Yönetmeliği
- Danışmanlık Hizmet Alım İhaleleri Uygulama Yönetmeliği
- Mal Alımları Denetim Muayene ve Kabul İşlerine Dair Yönetmelik
- Hizmet Alımları Muayene ve Kabul Yönetmeliği
- Yapım İşleri Muayene ve Kabul Yönetmeliği
- Danışmanlık Hizmet Alımları Muayene ve Kabul Yönetmeliği.

1.2. Teşkilat Yapısı ve İnsan Kaynakları

Arpaçay Belediyesi ilçe belediyesi olup görev, yetki ve sorumlulukları 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 14 ve 15' inci maddelerinde belirtilmiştir.

Arpaçay Belediyesi 2 Müdürlük ile faaliyetlerini sürdürmektedir. Bunlar Yazı İşleri Müdürlüğü ve Mali Hizmetler Müdürlüğüdür.

Arpaçay Belediyesi 1927 tarihinde kurulmuştur. İlçe adını doğusundan geçen Arpaçay nehrinden almaktadır. İlçe 48 köy ve merkezinde bulunan 4 mahalleden oluşmaktadır.

Belediye, 5393 sayılı Kanun'a uygun olarak aşağıdaki organlar ve birimlerden teşekkül ettirilmiştir:

- Belediye Meclisi (9 üye)
- Belediye Encümeni (5 üye)
- Belediye Başkanı
- 2 adet Müdürlük ile 4 adet Birim

Tablo 1: İdarenin İnsan Kaynakları Dağılımı

Çalışanların Statüsü	Dolu Kadrolar			Boş Kadro	Toplam Kadro Sayısı
	Erkek	Kadın	Toplam		
Memur	1	1	2	27	29
Sözleşmeli Personel-İşçi	7	0	7	0	0

Arpaçay Belediyesine tahsis edilen 29 memur kadrosunun 2'si dolu, 27'si boştur.

Tablo 2: İdare Hizmetlerinde Çalıştırılan Personel Şirketi İşçi Sayıları

Arpaçay Belediyesi Temizlik Hizmetleri Ltd. Şti. Personel Sayıları			
31.12.2023 İtibariyle Çalışan Sayısı	25	31.12.2024 İtibariyle Çalışan Sayısı	17

Arpaçay Belediyesi 2 memur, 7 sürekli işçi, 17 adet 696 KHK kapsamında görevlendirilmiş Şirket personeli olmak üzere 26 personel ile faaliyetlerini yürütmektedir.

1.3. Mali Yapı

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 12'nci maddesine göre, genel yönetim kapsamındaki idarelerin bütçeleri içinde mahalli idareler bütçeleri de sayılmış, mahalli idare bütçesi, mahalli idare kapsamındaki kamu idarelerinin bütçesi olarak tanımlanmıştır.

Bütçe işlemleri Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine göre yürütülmektedir.

Bütçe; belediyenin stratejik planına ve performans programına uygun olarak, analitik bütçe sistemine göre belediye başkanı tarafından hazırlanan, mali yıl ve izleyen iki yıl içindeki gelir ve gider tahminlerini gösteren, gelirlerin toplanmasına ve harcamaların yapılmasına izin veren ve belediye meclisince kabul edilen bir karardır. Bu kapsamda Arpaçay Belediyesi, faaliyetlerini ilgili mali yılı bütçesi ile verilen ödenekler ile yürütmektedir.

Arpaçay Belediyesinin 2024 yılı bütçe ödenekleri, tahmini bütçe gider ve gelirleri ile gerçekleşme rakamları aşağıdaki tablolarda gösterilmiştir.

Tablo 3: 2024 Yılı Bütçe Giderleri ve Ödenekler Tablosu

E-Kod1	Giderin Türü	Geçen Yılandan Devreden Ödenek (TL)	Bütçe İle Verilen Ödenek (TL)	Eklenen / Düşülen Ödenek (TL)	Ödenek Toplamı (TL)	Bütçe Gideri Toplamı (TL)	İptal Edilen Ödenek (TL)	Ertesi Yıla Devreden Ödenek (TL)
01	Personel Giderleri	0,00	8.995.047,91	-824.615,39	8.170.432,52	8.170.432,52	0,00	0,00
02	Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri	0,00	1.332.059,05	101.277,93	1.230.781,12	1.230.781,12	0,00	0,00
03	Mal ve Hizmet Alım Giderleri	0,00	11.139.328,28	166.827,97	11.306.156,25	10.532.923,26	773.232,99	0,00
04	Faiz Giderleri	0,00	49.612,50	-18.637,90	30.974,60	30.974,60	0,00	0,00
05	Cari Transferler	0,00	113.284,84	-44.301,35	68.983,49	39.526,05	29.457,44	0,00
06	Sermaye Giderleri	0,00	2.673.955,39	1.047.004,60	3.720.959,99	2.373.003,25	1.347.956,74	0,00
07	Sermaye Transferleri	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
08	Borç Verme	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
09	Yedek Ödenek	0,00	892.573,24	-225.000,00	667.573,24	0,00	667.573,24	0,00
Toplam		0,00	25.195.861,21	0,00	25.195.861,21	22.377.640,80	2.818.220,41	0,00

Belediyenin 2024 mali yılı bütçesi ile 12.195.861,21 TL ödenek öngörülmüş olup yıl içinde eklenen 13.000.000,00 TL ödenekle birlikte 2024 yılı ödenek toplamı 25.195.861,21 TL olmuştur. Yıl içinde 22.377.640,80 TL bütçe gideri yapılmış, kalan 2.818.220,41 TL ödenek iptal edilmiştir.

Belediyenin 2024 yılı Bütçesi “(A) Ödenek Cetvelinde” 12.195.861,21 TL ödenek, “(B) Gelirlerin Ekonomik Sınıflandırılması” cetvelinde ise 12.195.861,21 TL gelir tahmini öngörülmüştür

Tablo 4: 2024 Yılı Bütçe Gelirleri Tablosu

Bütçe Gelirinin Ekonomik Kodu	Bütçe Gelir Tahmini (TL)	Tahsilat Tutarı (TL)	Red ve İadeler (TL)	Net Tahsilat (TL)	Gerçekleşme Yüzdesi (%)
01- Vergi Gelirleri	717.233,89	868.066,86	0,00	868.066,86	121,03
03- Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	1.106.356,19	2.329.297,89	0,00	2.329.297,89	210,54
04- Alınan Bağış ve Yardımlar	1.756.729,59	0,00	0,00	0,00	0,00
05- Diğer Gelirler	20.727.640,81	22.298.023,92	0,00	22.298.023,92	107,58
06- Sermaye Gelirleri	921.907,32	270.129,50	0,00	270.129,50	29,30
08-Alacaklardan Tahsilat	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
09- Red ve İadeler	-34.006,59	0,00	0,00	0,00	0,00
Toplam	25.195.930,61	25.765.518,17	0,00	25.765.518,17	102,26

Buna göre 2024 yılında net bütçe geliri % 102,26 seviyesinde gerçekleşmiştir

Tablo 5: 2024 Yılı Bütçe Giderleri Tablosu

Bütçe Giderinin Ekonomik Kodu	Bütçe (Başlangıç) Ödeneği (TL)	Bütçe Gideri (Gerçekleşen) Tutar (TL)	Gerçekleşme Yüzdesi (%)
01- Personel Giderleri	3.244.047,91	8.170.432,52	251,86
02- Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri	652.059,05	1.230.781,12	188,75
03- Mal ve Hizmet Alım Giderleri	4.817.828,28	10.532.923,26	218,62
04- Faiz Gideri	49.612,50	30.974,60	62,43
05- Cari Transferler	113.284,84	39.526,05	34,89
06- Sermaye Giderleri	2.426.455,39	2.373.003,25	97,80
07- Sermaye Transferleri	0,00	0,00	0,00
08- Borç Verme	0,00	0,00	0,00
09- Yedek Ödenekler	892.573,24	0,00	0,00

Toplam	12.195.861,21	22.377.640,80	183,49
---------------	----------------------	----------------------	---------------

Buna göre 2024 yılında bütçe giderleri % 183,49 seviyesinde gerçekleşmiştir.

Belediyenin bütçe gelirler ve giderlerinin ekonomik sınıflandırmaya göre son üç yıllık seyri ve 2023 yılının 2022 yılına, 2024 yılının 2023 yılına göre değişim yüzdeleri aşağıdaki tablolarda yer almaktadır.

Tablo 6: Bütçe Gelirlerinin 3 Yıllık (2022-2024) Seyri

Bütçe Gelirinin Çeşidi	2022 Yılı (TL) (A)	2023 Yılı (TL) (B)	2024 Yılı (TL) (C)	2023-2022 Değişim Oranı (%) [D=(B-A)/A]	2024-2023 Değişim Oranı (%) [E=(C-B)/B]
Vergi Gelirleri	376.955,33	530.553,44	868.066,86	40,75	63,62
Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	696.001,04	1.519.733,90	2.329.297,89	118,35	53,27
Alınan Bağış ve Yardım ile Özel Gelirler	1.800.000,00	500.000,00	0,00	-72,22	-100,00
Diğer Gelirler	6.041.180,61	11.072.099,18	22.298.023,92	83,28	101,39
Sermaye Gelirleri	0,00	0,00	270.129,50	0,00	0,00
Toplam	8.914.136,98	13.622.386,52	25.765.518,17	52,82	89,14
Bütçe Gelirlerinden Red ve İadeler Toplamı (-)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Net Toplam	8.914.136,98	13.622.386,52	25.765.518,17	52,82	89,14

Tablodaki veriler dikkate alındığında, 2024 yılında gelirler bir önceki yıla göre 12.143.131,65 TL'lik (% 89,14) artış göstermiştir. Bu çerçevede; vergi gelirlerinde 337.513,42 TL (%63,62), teşebbüs ve mülkiyet gelirlerinde 809.563,99 TL (%53,27), alınan bağış ve yardımlar ile özel gelirlerde diğer gelirlerde -500.000,00 TL (% -100) azalış, diğer gelirlerde 11.225.924,74 TL (% 101,39) ve sermaye gelirlerinde 270.129,50 TL tutarlarındaki artışlar toplam artış üzerinde belirleyici olmuştur.

Tablo 7: Bütçe Giderlerinin 3 Yıllık (2022-2024) Seyri

Bütçe Giderinin Çeşidi	2022 Yılı (TL) (A)	2023 Yılı (TL) (B)	2024 Yılı (TL) (C)	2023-2022 Değişim Oranı (%) [D=(B-A)/A]	2024-2023 Değişim Oranı (%) [E=(C-B)/B]
Personel Giderleri	1.441.799,03	4.107.491,94	8.170.432,52	184,89	98,92

SGK Devlet Prim Giderleri	289.804,01	545.177,01	1.230.781,12	88,12	125,76
Mal ve Hizmet Alım Giderleri	1.813.427,99	6.892.689,40	10.532.923,26	280,09	52,81
Faiz Giderleri	22.050,00	0,00	30.974,60	-100,00	0,00
Cari Transferler	50.348,81	0,00	39.526,05	-100,00	0,00
Sermaye Giderleri	855.341,27	915.629,46	2.373.003,25	7,05	159,17
Sermaye Transferleri	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Borç Verme	311.209,51	0,00	0,00	-100,00	0,00
Toplam	4.783.980,62	12.460.987,81	22.377.640,80	160,47	79,58

Faaliyet Sonuçları Tablosuna göre; bütçe ile ilgili olsun ya da olmasın Belediyenin faaliyetlerinden dolayı tahakkuk eden 2024 yılı Faaliyet Gideri 24.031.919,75 TL, Faaliyet Geliri 26.317.555,55 TL olup Dönem Olumlu Faaliyet Sonucu ise 2.285.635,80 TL olarak gerçekleşmiştir.

Belediyenin doğrudan ve/veya dolaylı hissedarı olduğu şirketler aşağıdaki tabloda gösterilmiştir:

Tablo 8: Belediyenin Doğrudan Hissedarı Olduğu Şirketler

Sıra No	Şirketin Adı	Toplam Sermaye Tutarı (TL)	Belediyenin Sahip Olduğu Sermaye Tutarı (TL)	Hisse Oranı (%)
1	ARPAÇAYBELEDİYESİ PERSONEL HİZMETLERİ LTD.ŞTİ	10.000,00	10.000,00	100

1.4. Muhasebe ve Raporlama Sistemi

1.4.1. Kamu İdaresinin Muhasebe Sistemi

Arpaçay Belediyesinin muhasebe kayıt işlemleri Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine göre gerçekleştirilmektedir. Mahalli idarelerin hesap planı, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin 46'ncı maddesinde ana hesap grupları, hesap grupları ve hesaplar itibarıyla belirlenmiş çerçeve hesap planında yer alan hesaplardan oluşmaktadır. Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hesap planında yer almamakla birlikte, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği hesap planında yer alan herhangi bir hesabın kullanılması gerekliliği ortaya çıkarsa Yönetmelik'teki hesap planına ilave hesap eklemeye veya çıkarmaya,

Hazine ve Maliye Bakanlığının uygun görüşü üzerine Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı yetkilidir.

Ayrıca, mahalli idarelere ait detaylı hesap planları, bu Yönetmelik'te belirlenen hesap planı çerçevesinde Hazine ve Maliye Bakanlığının görüşü alınmak suretiyle ilgili Bakanlıklarca hazırlanmaktadır.

1.4.2. Kamu İdaresinin Raporlama Sistemi

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 484 ve 485'inci maddeleri uyarınca; mali tablolar, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nde belirlenen ilkelere ve standartlara uygun olarak hazırlanır ve belirlenen sürelerde ilgililerin bilgisine sunulur. Bu bağlamda, İdarece üretilen cetvel ve temel mali tablolar ile diğer mali tablolar şunlardır:

- a) Mizan cetveli
- b) Temel mali tablolar
 - 1) Bilanço
 - 2) Faaliyet sonuçları tablosu
 - 3) Nakit akış tablosu
- c) Diğer mali tablolar
 - 1) Bütçe uygulama sonuçları tablosu
 - 2) Gelirlerin ekonomik sınıflandırılması tablosu
 - 3) Giderlerin fonksiyonel sınıflandırılması tablosu
 - 4) Giderlerin ekonomik sınıflandırılması tablosu
 - 5) Bütçe gelirlerinin ekonomik sınıflandırılması tablosu
 - 6) Bütçe giderlerinin kurumsal sınıflandırılması tablosu
 - 7) Bütçe giderlerinin fonksiyonel sınıflandırılması tablosu
 - 8) Bütçe giderlerinin finansal sınıflandırılması tablosu
 - 9) Bütçe giderlerinin ekonomik sınıflandırılması tablosu
 - 10) Bütçe giderleri ve ödenekler tablosu.

1.4.3. Kamu İdaresi Tarafından Denetime Sunulan Defter, Tablo ve Belgeler

Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştaya Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esaslar'ın 5'inci maddesi gereğince hesap dönemi sonunda Sayıştay Başkanlığına gönderilmesi gereken defter, tablo ve belgelerden aşağıda yer alanlar denetime sunulmuştur:

- Birleştirilmiş veriler defteri,
- Geçici ve kesin mizan,

- Bilanço,
- Faaliyet sonuçları tablosu/gelir tablosu/kâr-zarar tablosu,
- Öz kaynak değişim tablosu,
- Bütçelenen ve gerçekleşen tutarların karşılaştırma tablosu,
- İdare taşınır mal yönetimi ayrıntılı hesap cetveli ile idare taşınır mal yönetim hesabı icmal cetveli veya envanter defteri.

Denetim görüşü, kamu idaresinin tabi olduğu geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki temel mali tablolarından bilanço ve faaliyet sonuçları tablosuna verilmiştir.

2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU

Denetlenen kamu idaresinin yönetimi, tabi olduğu muhasebe standart ve ilkelerine uygun olarak hazırlanmış olan mali rapor ve tabloların doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde zamanında Sayıştaya sunulmasından, bir bütün olarak sunulan bu mali tabloların kamu idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir olarak yansıtmasından ve ister hata isterse yolsuzluktan kaynaklansın bu mali rapor ve tabloların önemli hata veya yanlış beyanlar içermemesinden; kamu idaresinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan; mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak işletilmesinden ve izlenmesinden, mali tabloların dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek, mali rapor ve tablolarının güvenilirliğine ve doğruluğuna ilişkin görüş bildirmek, gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmekle sorumludur.

4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI

Denetimlerin dayanağı; 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, uluslararası denetim standartları, Sayıştay ikincil mevzuatı ve denetim rehberleridir.

Denetimler, kamu idaresinin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek ve mali rapor ve tablolarının kamu idaresinin tüm faaliyet ve işlemlerinin sonucunu doğru ve güvenilir olarak yansıttığına ilişkin makul güvence elde etmek ve mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek amacıyla yürütülmüştür.

Kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile bunları oluşturan hesap ve işlemlerinin doğruluğu, güvenilirliği ve uygunluğuna ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere yürütülen denetimler; uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile risk değerlendirmesi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Risk değerlendirmesi sırasında, uygulanacak denetim prosedürlerinin tasarlanmasına esas olmak üzere, mali tabloların üretildiği mali yönetim ve iç kontrol sistemleri de değerlendirilmiştir.

Denetimin kapsamını, kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile gelir, gider ve mallarına ilişkin tüm mali faaliyet, karar ve işlemleri ve bunlara ilişkin kayıt, defter, bilgi, belge ve verileri (elektronik olanlar dâhil) ile mali yönetim ve iç kontrol sistemleri oluşturmaktadır.

Bu hususlarla ilgili denetim sonucunda denetim görüşü oluşturmak üzere yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmiştir.

5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

İç kontrol sistemi, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetim ve Kontrol Kanunu'nun Beşinci kısmında düzenlenmiştir. İç kontrol, idarenin amaçlarına, belirlenmiş politikalara ve mevzuata uygun olarak faaliyetlerin etkili, ekonomik ve verimli bir şekilde yürütülmesini, varlık ve kaynakların korunmasını, muhasebe kayıtlarının doğru ve tam olarak tutulmasını, malî bilgi ve yönetim bilgisinin zamanında ve güvenilir olarak üretilmesini sağlamak üzere idare tarafından oluşturulan organizasyon, yöntem ve süreçler ile iç denetimi kapsayan malî ve diğer kontroller bütünüdür.

Görev ve yetkileri çerçevesinde, malî yönetim ve kontrol süreçlerine ilişkin standartlar ve yöntemler Hazine ve Maliye Bakanlığınca, iç denetime ilişkin standartlar ve yöntemler ise İç Denetim Koordinasyon Kurulu tarafından belirlenir, geliştirilir ve uyumlaştırılır. Bunlar ayrıca, sistemlerin koordinasyonunu sağlar ve kamu idarelerine rehberlik hizmeti verir.

31.12.2005 tarihli ve 26040 (3. Mükerrer) sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan İç Kontrol ve Ön Mali Kontrole İlişkin Usul ve Esaslar'ın 5'inci maddesinde, iç kontrol standartlarının, merkezi uyumlaştırma görevi çerçevesinde Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından belirlenip yayımlanacağı, kamu idarelerinin, malî ve malî olmayan tüm işlemlerinde bu standartlara uymakla ve gereğini yerine getirmekle yükümlü bulunduğu, ayrıca Kanun'a ve

iç kontrol standartlarına aykırı olmamak koşuluyla, idarelerce görev alanları çerçevesinde her türlü yöntem, süreç ve özellikli işlemlere ilişkin standartlar belirlenebileceği belirtilmiştir.

Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından hazırlanarak 26.12.2007 tarih ve 26738 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Kamu İç Kontrol Standartları Tebliği ile kamu idarelerinde iç kontrol sisteminin oluşturulması, uygulanması, izlenmesi ve geliştirilmesi amacıyla 18 standart ve bu standartlar için gerekli 79 genel şart belirlenmiştir.

Arpaçay Belediyesinde iç kontrol sisteminin kurulması ve uygulanması kapsamında yapılan incelemeler sonucunda iç kontrol sistemleri ile ilgili tespitler belirtilmiştir:

Kontrol Ortamı Standartları

Kurum organizasyon yapısı içerisindeki görev, yetki ve sorumluluklar ile yetki devirleri ve sınırları tam ve açık bir şekilde belirlenip yazılı hale getirilmemiştir. İdarede “Kamu Görevlileri Etik Davranış İlkeleri” ile ilgili eğitim ve bilgilendirme çalışmaları yeterli değildir. Personelin işe alınması, yer değiştirmesi, görevde yükselmesi, yeterlilik-performans değerlendirmesi ile disiplin hükümlerine yönelik insan kaynakları politikası tam olarak belirlenmemiş ve kurum çalışanlarına duyurulmamıştır. Hassas görevlere ilişkin prosedürler belirlenmiş ve ve kurum çalışanlarına duyurulmamıştır.

Risk Değerlendirme Standartları

İdare performans programı içerik olarak mevzuata uygun şekilde hazırlanmamış ve zamanında yayımlanmamıştır.

Risklerin değerlendirilmesine yönelik çalışma yapılmamıştır.

Kontrol Faaliyetleri Standartları

İdare tarafından yetkileri belirlemek amacıyla iş akış süreçleri hazırlanmamıştır ve personele duyurulmamıştır. İdare tarafından yetki devirleri mevzuata uygun yapılmıştır.

İdare yapılan görevlendirmelerde, bunları farklı kişiler arasında dağıtarak “görevler ayrılığı” ilkesine uyulmuştur.

Ön mali kontrol sistemi, İç kontrol ve Ön Mali Kontrole İlişkin Usul ve Esaslar’a uygun olarak kurulmamıştır. Kamu idaresinin ön mali kontrol yönergesi mevcut değildir.

Bilgi ve İletişim Standartları

İdare faaliyet raporu içerik olarak mevzuata uygun hazırlanmamıştır. İdarenin Kamu İç Kontrol Standartlarına Uyum Eylem Planı mevcut değildir.

İzleme Standartları

İdarenin iç denetim birimi bulunmaması nedeniyle iç kontrol sistemi, değerlendirilmemektedir. Kamu İdaresinde iç denetim birimi kurulmamıştır. İç denetim birimi bulunmadığından iç kontrol sistemine ilişkin bir denetim çalışması da mevcut değildir.

Yapılan tüm açıklamalar doğrultusunda; İç kontrol sistemi yapılandırma çalışmaları tamamlanmamış olup, İdarede belirtilen eksikliklerin mevcut olduğu değerlendirilmiştir.

6. DENETİM GÖRÜŞÜ

Arpaçay Belediyesi'nin 2024 yılına ilişkin yukarıda belirtilen ve kamu idaresi tarafından sunulan geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki mali rapor ve tablolarının, "Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular" bölümünde belirtilen hesap alanları hariç tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir bilgi içerdiği kanaatine varılmıştır.

7. DENETİM BULGULARI

Raporda yer alan bulgular, denetimler sonucunda tespit edilen hususlara kamu idaresi tarafından verilen cevapların değerlendirilmesi suretiyle düzenlenmiştir.

A. DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAĞI BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: Gelirlerden Alacaklar Hesabının Gerçek Durumu Yansıtması

Mevzuatı gereği doğmuş faaliyet alacaklarının ilgili muhasebe hesaplarında izlenmediği görülmüştür.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun "Muhasebe sistemi" başlıklı 49'uncu maddesinde muhasebe sisteminin karar, kontrol ve hesap verme süreçlerinin etkili çalışmasını sağlayacak ve malî raporların düzenlenmesi ile kesin hesabın çıkarılmasına temel olacak şekilde kurulacağı ve yürütüleceği, kamu hesaplarının kamu idarelerinin gelir, gider ve varlıkları ile malî sonuç doğuran ve öz kaynağın artmasına veya azalmasına neden olan her türlü işlemlerle garantilerin ve yükümlülüklerin belirlenmiş bir düzen içinde hesaplara

kaydedilerek, yönetim ve denetim yetkilileriyle kamuoyuna gerekli bilgilerin sağlanması amacıyla tutulacağı,

“Kayıt zamanı” başlıklı 50’nci maddesinde bir ekonomik değer yaratıldığında, başka bir şekle dönüştürüldüğünde, mübadeleye konu edildiğinde, el değiştirdiğinde veya yok olduğunda muhasebeleştirileceği, bütün malî işlemlerin muhasebeleştirilmesinin ve her muhasebe kaydının belgeye dayanmasının şart olduğu,

“Kamu gelir ve giderlerinin yılı ve mahsup dönemi” başlıklı 51’inci maddesinde ise kamu gelir ve giderlerinin tahakkuk ettirildikleri malî yılın hesaplarında gösterileceği,

hususları hükme bağlanmıştır.

Öte yandan Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği’nin 120-Gelirlerden Alacak Hesabının niteliğini düzenleyen 86’ncı maddesinde bu hesabın mevzuatı gereğince tahakkuk ettirilen faaliyet alacakları ile duran varlıklar ana hesap grubu içerisindeki gelirlerden alacaklar hesabında kayıtlı tutarlardan dönem sonunda vadesi bir yılın altına inenler ve bunlardan yapılan tahsilat ve terkinlerin izlenmesi için kullanılacağı,

120-Gelirlerden Alacak Hesabına ilişkin işlemleri düzenleyen 87’inci maddesinde ilgili servislerce tahakkuk bordroları ile ya da tahakkuk fişleri ile muhasebe birimine bildirilen gelirlerden alacak tahakkuklarının düzenlenecek muhasebe işlem fişiyle ilgili hesaplara alınarak tahakkuk kayıtlarının yapılacağı, gün içindeki gelirlerden alacak tahakkuklarının gün sonuna kadar muhasebe servisine bildirileceği, ilgili mevzuatı uyarınca diğer kamu idarelerinden alınması gereken yardımlar, paylar veya benzeri gelirler ile nakden alınacak hasılat ve kâr payları tahakkuk ettiğinde gelirlerden alacaklar hesabına kaydedileceği, bir yıl veya faaliyet dönemi içinde tahsili gereken tutarların bu hesaba, içinde bulunulan dönemi takip eden dönemlerde tahsili gereken tutarların ise duran varlıklar ana hesap grubunda yer alan gelirlerden alacaklar hesabına kaydedilerek izleneceği, duran varlıklar ana hesap grubunda yer alan gelirlerden alacaklar hesabında kayıtlı tutarlardan dönem sonlarında vadesi bir yılın altına inenlerin bu hesaba aktarılacağı, nitelikleri itibarıyla tahakkuku tahsiline bağlı bütçe geliri olarak yapılan tahsilatların bu hesaba ilişkilendirilmeyeceği,

220-Gelirlerden Alacaklar Hesabının niteliğini düzenleyen 164’üncü maddesinde ise bu hesabın mevzuatı gereğince tahakkuk ettirilen ve bir yıldan daha uzun bir sürede tahsili gereken gelirlerden alacakların izlenmesi için kullanılacağı,

hususları düzenlenmiştir.

Belirtilen mevzuat hükümleri birlikte değerlendirildiğinde, tahakkuk esaslı mali yönetim sisteminin öngördüğü şekilde faaliyet alacaklarının oluşması durumunda ilgili servislerce tahakkuk bordroları ile ya da tahakkuk fişleri ile bu alacaklara ilişkin tahakkuk işlemlerinin yapılacağı, söz konusu faaliyet alacaklarının o yıla ilişkin olanlarının 120-Gelirlerden Alacaklar Hesabına kaydedileceği, bu gelirlerden bir yıldan daha uzun bir sürede tahsili gerekenlerin ise 220-Gelirlerden Alacaklar Hesabına kaydedileceği anlaşılmaktadır.

Yapılan incelemede, faaliyet gelirlerinden olan su ve atıksu hizmetlerine ilişkin gelirler ile emlak vergisi, ilan ve reklam vergisi, çevre temizlik vergisi ve diğer gelirlerin kendi mevzuatları gereği olduğu halde tahakkuk işlemlerinin yapılmadığı, bu gelirlere ilişkin tahakkukların ilgili muhasebe hesaplarına kaydedilmediği, böylece 120-Gelirlerden Alacaklar Hesabı ile 220-Gelirlerden Alacaklar Hesabının gerçeği yansıtmadığı tespit edilmiştir. Bu itibarla adı geçen faaliyet gelirlerinin tahakkuk işlemlerinin yapılması, bu işlemlerden sonra söz konusu muhasebe hesaplarına kaydedilmesi gerekmektedir.

BULGU 2: Taşınır Kayıtlarının Hatalı Yapılması ve Gerçeği Yansıtmaması

İdare tarafından Taşınır Mal Yönetmeliği'nde belirlenen yükümlülüklerin bir kısmının yerine getirilmediği, taşınır işlem ve kayıtlarının mevzuata uygun olmadığı görülmüştür.

A) Taşınır Mal Yönetmeliği'nin "Tanımlar" başlıklı 4'üncü maddesinde hurdanın ekonomik ömrünü tamamlamış olan veya tamamlamadığı halde teknik ve fiziki nedenlerle alınış amaçları doğrultusunda kullanılması imkânı kalmayan ya da tamiri mümkün veya ekonomik olmayan arızalar nedeniyle kullanılmasında yarar görülmeyerek hizmet dışı bırakılan taşınırlar ile üretim sırasında elde edilen kırıntı, döküntü ve artık parçalar olduğu belirtilmiştir.

Anılan Yönetmelik'in "Hurdaya ayırma nedeniyle çıkış" başlıklı 28'inci maddesinde ekonomik ömrünü tamamlamış olan veya tamamlamadığı hâlde teknik ve fiziki nedenlerle kullanılmasında yarar görülmeyerek hizmet dışı bırakılması gerektiği ilgililer veya özel mevzuatı çerçevesinde oluşturulan komisyon tarafından bildirilen taşınırların (Tesis Bileşenleri Cetvelinde yer alan taşınırlar dâhil), biri işin uzmanı olmak kaydıyla harcama yetkilisinin belirleyeceği en az üç kişiden oluşan komisyon tarafından değerlendirileceği, yeterli sayı veya nitelikte personel bulunmaması hâlinde komisyonların diğer kamu idarelerinden talep edilecek üyelerin katılımıyla oluşturulabileceği, komisyonca yapılan değerlendirme sonucunda hurdaya ayrılması uygun görülmeyen taşınırlar hakkındaki gerekçeli kararın harcama yetkilisine

bildirileceği, komisyonca hurdaya ayrılmasına karar verilenler için ise Kayıttan Düşme Teklif ve Onay Tutanağı düzenleneceği, hurdaya ayrılmasına karar verilen taşınırların harcama yetkilisinin onayı ile kayıtlardan çıkarılacağı hususları düzenlenmiştir.

Yapılan incelemede, ekonomik ömrünü tamamlamış olan veya tamamlamadığı hâlde teknik ve fiziki nedenlerle kullanılmasında yarar görülmeyerek hizmet dışı bırakılması gereken taşınırların hurdaya ayırma işlemlerinin yapılmadığı, böylece her biri birer kamu kaynağı olan bahse konu taşınırların hurda ambarına gönderilmemesi sonucu değer kaybına uğradığı tespit edilmiştir.

B) Yönetmelik'in "Dayanıklı taşınırların numaralandırılması" başlıklı 36'ncı maddesinde giriş kaydı yapılan dayanıklı taşınırlara taşınır kayıt yetkilisi tarafından bir sicil numarası verileceği; bu numaranın yazma, kazıma, damga vurma veya etiket yapıştırma suretiyle taşınırın üzerinde kalıcı olacak şekilde belirtileceği; fiziki veya kullanım özellikleri nedeniyle numaralandırılması mümkün olmayan taşınırlara bu işlemin uygulanmayacağı belirtilmektedir.

Yapılan incelemede, dayanıklı taşınırların bazılarında taşınır kayıt yetkilisi tarafından sicil numarası verilmediği; sicil numarası verilmiş olan dayanıklı taşınırların bazılarında ise bu numaraların yazma, kazıma, damga vurma veya etiket yapıştırma suretiyle taşınırın üzerinde kalıcı olacak şekilde belirtilmediği tespit edilmiştir.

C) Yönetmelik'in "Tüketim suretiyle çıkış" başlıklı 22'nci maddesinde tüketim malzemelerinin Taşınır İstek Belgesi karşılığında düzenlenecek Varlık İşlem Fişi ile çıkış kaydedileceği, Varlık İşlem Fişi düzenlenmeden hiçbir şekilde tüketim malzemesi çıkışı yapılamayacağı belirtilmiştir.

Yapılan incelemede, tüketim malzemelerinin çıkış işlemleri yapılırken Taşınır İstek Belgesi ve Varlık İşlem Fişi düzenlenmediği tespit edilmiştir.

D) Yönetmelik'in "Taşınır kayıt yetkilileri ve taşınır kontrol yetkilileri" başlıklı 6'ncı maddesinde taşınır kayıt yetkililerinin harcama yetkililerince, memuriyet veya çalışma unvanına bağlı kalmaksızın, taşınır kayıt ve işlemlerini bu Yönetmelik'te belirtilen usule uygun şekilde yapabilecek bilgi ve niteliklere sahip personel arasından görevlendirileceği, taşınır kontrol yetkililerinin ise harcama yetkililerince, taşınır kayıt yetkilisinin hazırlamış olduğu taşınır mal yönetim hesabına ilişkin belge ve cetvellerin mevzuata ve mali tablolara uygunluğunu ve gerektiğinde yapılan diğer kayıt ve işlemleri kontrol etmek üzere

yardımcılarından veya bunların bir alt kademesindeki yöneticileri arasından görevlendirileceği belirtilmiştir.

Yapılan incelemede, taşınır kayıt yetkilisi ve taşınır kontrol yetkilisi görevlendirilmediği tespit edilmiştir.

E) Yönetmelik'in 10'uncu maddesinin 1'inci fıkrasının (b) bendinde Taşınır Kod Listesinde gösterilen kara taşıtları ve iş makinelerinin bunları sürekli olarak kullanacak personele verilmesinde Taşınır Teslim Belgesi düzenleneceği; Taşınır Teslim Belgesinin vardiya usulü çalışılan yerlerde kullanılan kara taşıtları ve iş makineleri için işyerinde koordinasyonu sağlayan sorumlu yönetici adına düzenleneceği; sorumlu yöneticinin kendisine teslim edilen taşıt veya iş makinesi ile kullanıcıyı ayrıca tutulacak kayıtlarda izleyeceği; demirbaş, makine ve cihazların kamu görevlilerinin kullanımına verilmesinde de Taşınır Teslim Belgesi düzenleneceği; (ç) bendinde ise Taşınır Kod Listesinde gösterilen taşınırlardan oda, büro, bölüm, geçit, atölye, garaj, servis, bahçe gibi ortak kullanım alanlarına tahsis edilenler için Dayanıklı Taşınırlar Listesi düzenleneceği; bunlar için Taşınır Teslim Belgesi düzenlenmeyeceği; Dayanıklı Taşınırlar Listesinin istek yapan birim yetkilisi ve/veya varsa ortak kullanım alanı sorumlusu tarafından imzalanacağı belirtilmiştir.

Yapılan incelemede, demirbaş, makine ve cihazların Taşınır Teslim Belgesi düzenlenmeden kamu görevlilerinin kullanımına verildiği, ayrıca Taşınır Kod Listesinin (B) bölümünde gösterilen taşınırlardan oda, büro, bölüm, geçit, atölye, garaj ve servislere tahsis edilenler için Dayanıklı Taşınırlar Listesinin düzenlenmediği tespit edilmiştir. Bu durum ambar mevcudu ile taşınır kayıtları arasında uyumsuzluğa neden olmakta ve taşınır mevzuatı açısından kamu görevlilerinin sorumluluğunu belirlemeyi de olanaksız hale getirmektedir.

F) Taşınır Mal Yönetmeliği'nin "Sayım ve sayım sonrası yapılacak işlemler" başlıklı 32'nci maddesinde Kamu idarelerine ait taşınırların, yıl sonlarında ve harcama yetkilisinin gerekli gördüğü durum ve zamanlarda sayımının yapılacağı belirtilmiştir.

Yapılan incelemede 2024 yılı sonunda taşınır sayımlarının yapılmadığı tespit edilmiştir.

G) Taşınır Mal Yönetmeliği'nin "Taşınır giriş ve çıkış işlemlerinin muhasebe birimine bildirilmesi" başlıklı 30'uncu maddesinin birinci fıkrasında taşınır kayıt yetkilileri tarafından, kamu idarelerinin muhasebe kayıtlarında ilgili stok ve maddi duran varlık hesaplarında izlenen taşınırlardan satın alma suretiyle edinilenlerin giriş işlemleri ile değer artırıcı harcamalar için düzenlenen Varlık İşlem Fişlerinin bir nüshasının ödeme emri belgesi ekinde muhasebe birimine

gönderileceği; diğer şekillerde edinilen taşınırların girişleri ve maddi duran varlık hesaplarında izlenen taşınırların çıkışları için düzenlenen Varlık İşlem Fişlerinin birer nüshasının, düzenleme tarihini takip eden en geç on gün içinde ve her durumda malî yıl sona ermeden önce muhasebe birimine gönderilmesinin zorunlu olduğu,

Üçüncü fıkrasında muhasebe kayıtlarında 150-İlk Madde ve Malzemeler Hesabında izlenen tüketim malzemelerinin çıkışları için düzenlenen Varlık İşlem Fişlerinin muhasebe birimine gönderilmeyeceği, bunların yerine kamu idarelerinde aylık dönemler itibarıyla tüketim malzemelerinin Taşınır II. Düzey Detay Kodu bazında düzenlenen onaylı bir listesinin ilgili dönemi takip eden dönemde, son dönem listesinin ise en geç yılın son iş günü mesai bitimine kadar muhasebe birimine gönderileceği,

Dördüncü fıkrasında muhasebe yetkililerinin taşınır giriş ve çıkış işlemlerine ilişkin olarak kendilerine gönderilen Varlık İşlem Fişlerinde gösterilen tutarları Taşınır II. Düzey Detay Kodu itibarıyla ilgili hesaplara kaydedeceği,

belirtilmiştir.

Belirtilen mevzuat hükümlerine göre Varlık İşlem Fişlerinin bir nüshasının ödeme emri belgesi ekinde muhasebe birimine gönderileceği, aylık dönemler itibarıyla tüketim malzemelerinin listesinin muhasebe birimine gönderileceği, muhasebe yetkililerinin de taşınır giriş ve çıkış işlemlerine ilişkin olarak kendilerine gönderilen tutarları ilgili hesaplara kaydedeceği, böylece taşınır hesapları açısından mali yılsonu itibarıyla Mali Tablolarda yer alan rakamlar ile İdare Taşınır Mal Yönetim Hesabı İcmal Cetvelindeki rakamların birbiri ile uyumlu olacağı anlaşılmaktadır.

Yapılan incelemede, mevzuat hükümleriyle belirlenen yükümlülüklerin yerine getirilmemesi sonucu İdare Kesin Mizanı'nda yer alan taşınır hesapları ile İdare Taşınır Mal Yönetim Hesabı İcmal Cetveli'nde yer alan taşınır hesaplarının birbiri ile uyumlu olmadığı tespit edilmiştir.

Tablo 9: İdare Mizanı ile Taşınır Mal Yönetim Hesabı İcmal Cetveli Arasındaki Farklar

Hesap Adı	Kesin Mizandaki Borç Kalanı Tutarı (A)	İdare Taşınır Mal Yönetim Hesabı İcmal Cetvelindeki Gelecek Yıla Devir Tutarı (B)	Fark (A-B)
150 İlk Madde ve Malzeme Hesabı	378.300,64	10,00	378.290,64

253 Tesis, Makine ve Cihazlar Hesabı	4.165.109,69	2.940.816,10	1.224.293,59
254 Taşıtlar Hesabı	17.816.648,53	3.331.831,68	14.484.816,85
255 Demirbaşlar Hesabı	1.296.001,47	742.490,35	553.511,12

Bu itibarla, açıklanan mevzuat hükümlerine göre taşınır işlem ve kayıtları kapsamında yerine getirilmesi gereken yükümlülüklerin ivedilikle tamamlanması gerekmektedir.

B. DİĞER BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olmayan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: Taşınmazların İhale Yapılmadan Üçüncü Kişilere Kiraya Verilmesi

Belediyenin mülkiyetinde bulunan taşınmazların ihale yapılmadan üçüncü kişilere kiraya verildiği görülmüştür.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun "Mal yönetiminde etkililik ve sorumluluk" başlıklı 48'inci maddesinin son fıkrasında kamu idarelerine ait malların edinme, kiralama, tahsis, yönetim, kullanma ve elden çıkarma işlemlerinin, verimlilik ve tutumluluk ilkesine göre yapılacağı ve bu ilkeye aykırı eylem ve işlemlerden doğacak zararlardan, malların yönetimi veya kullanılması hususunda yetki verilenlerin sorumlu olduğu belirtilmiştir.

2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'nun "Kapsam" başlıklı 1'inci maddesinde genel bütçeye dâhil dairelerle katma bütçeli idarelerin, özel idare ve belediyelerin alım, satım, hizmet, yapım, kira, trampa, mülkiyetin gayri ayni hak tesisi ve taşıma işlerinin bu Kanun'da yazılı hükümlere göre yürütüleceği hükme bağlanmıştır.

Öte yandan 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun "Belediye Meclisinin Görev ve Yetkileri" başlıklı 18'inci maddesinde taşınmaz mal alımına, satımına, takasına, tahsisine, tahsis şeklinin değiştirilmesine veya tahsisli bir taşınmazın kamu hizmetinde ihtiyaç duyulmaması hâlinde tahsisin kaldırılmasına; üç yıldan fazla kiralanmasına ve süresi otuz yılı geçmemek kaydıyla bunlar üzerinde sınırlı aynî hak tesisine karar verme yetkisinin belediye meclisinde olduğu,

“Encümenin görev ve yetkileri” başlıklı 34’üncü maddesinde de taşınmaz mal satımına, trampasına ve tahsisine ilişkin meclis kararlarını uygulamak; süresi üç yılı geçmemek üzere kiralınmasına karar verme yetkisinin ise belediye encümeninde olduğu,

hususları düzenlenmiştir.

Belirtilen mevzuat hükümleri birlikte değerlendirildiğinde, belediyelere ait taşınmazların üç yıla kadar olan kiralama işlemlerinin belediye encümeninin yetkisinde olduğu, üç yıldan fazla yapılacak kiralamaların ise belediye meclisinin yetkisinde olduğu, bu kiralamaların ise verimlilik ve tutumluluk ilkesi gereği 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu hükümleri çerçevesinde ihale yolu ile yapılması gerektiği anlaşılmaktadır.

Yapılan incelemede, Belediyenin mülkiyetinde bulunan taşınmazların ihale yapılmaksızın üçüncü kişilere kiraya verildiği tespit edilmiştir.

Bu itibarla, söz konusu taşınmazların 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu’nun ilgili hükümlerine göre ihale edilerek kiraya verilmesi gerekmektedir.

BULGU 2: Emlak Vergisi Tahakkuk ve Tahsilinin Yapılmaması

Emlak Vergisi açısından mükellef olanların birçoğuna yönelik mevzuatla belirlenen matrah ve nispetler üzerinden mükellefiyet tesis edilmediği, yapılan bazı tahakkuk işlemlerinde eksiklikler olduğu görülmüştür.

1319 sayılı Emlak Vergisi Kanunu’nun Mevzu başlıklı 1’inci maddesinde Türkiye sınırları içinde bulunan binaların bu kanun hükümlerine göre Bina Vergisine tabi olduğu,

“Mükellef” başlıklı 3’üncü maddesinde Bina Vergisinin binanın maliki, varsa intifa hakkı sahibi, her ikisi de yoksa binaya malik gibi tasarruf edenler tarafından ödeneceği,

“Matrah” başlıklı 7’nci maddesinde Bina Vergisinin matrahının binanın bu Kanun hükümlerine göre tesbit olunan vergi değeri olduğu,

“Nispet” başlıklı 8’inci maddesinde Bina Vergisinin oranının meskenlerde binde bir, diğer binalarda ise binde iki olduğu, bu oranların 5216 sayılı Kanunun uygulandığı büyükşehir belediye sınırları ve mücavir alanlar içinde %100 artırımlı uygulanacağı, Cumhurbaşkanı’nın vergi oranlarını yarısına kadar indirmeye veya üç katına kadar artırmaya yetkili olduğu,

belirtilmiştir.

Aynı Kanun'un "Mevzu" başlıklı 12'nci maddesinde Türkiye sınırları içinde bulunan arazi ve arsaların bu Kanun hükümlerine göre Arazi Vergisine tabi olduğu, Belediye sınırları içinde belediyece parsellenmiş arazilerin arsa sayılacağı,

"Mükellef" başlıklı 13'üncü maddesinde Arazi Vergisini arazinin maliki, varsa intifa hakkı sahibi, her ikisi de yoksa araziye malik gibi tasarruf edenlerin ödeyeceği,

"Matrah" başlıklı 17'nci maddesinde Arazi Vergisinin matrahının arazinin bu Kanun hükümlerine göre tespit olunan vergi değeri olduğu,

"Nispet" başlıklı 18'inci maddesinde Arazi Vergisinin oranının binde bir, arsalarda ise binde üç olduğu, bu oranların 5216 sayılı Kanun'un uygulandığı büyükşehir belediye sınırları ve mücavir alanlar içinde % 100 artırımlı uygulanacağı, Cumhurbaşkanı'nın vergi oranlarını yarısına kadar indirmeye veya üç katına kadar artırmaya yetkili olduğu,

hükme bağlanmıştır.

Yine bahse konu Kanun'un "Mükellefiyetin başlaması ve bitmesi" başlıklı maddelerinde emlak vergisi mükellefiyetinin;

a) 33'üncü maddenin (1) ilâ (7) numaralı fıkralarında yazılı vergi değerini tadil eden sebeplerin doğması halinde bu değişikliklerin vuku bulduğu, aynı maddenin (8) numaralı fıkrasında yazılı halde ise bu duruma bağlı olarak takdir işleminin yapıldığı tarihi,

b) Dört yılda bir yapılan takdir işlemlerinde takdir işleminin yapıldığı tarihi,

c) Muafiyetin sukut ettiği tarihi,

Takip eden bütçe yılından itibaren başlayacağı hususları düzenlenmiştir.

Buna göre bina ile arazi ve arsalara ilişkin emlak vergisinin mükelleflerinin bu taşınmazların malikleri, varsa intifa hakkı sahipleri, her ikisi de yoksa taşınmaza malik gibi tasarruf edenler olduğu, söz konusu kimselere ilişkin mükellefiyetin ise Kanun'da yazılı tarihlerde tesis ettirilmesi gerektiği, verginin ise tespit olunan vergi değeri üzerinden ödeneceği anlaşılmaktadır. Öte yandan "Bildirim verilmemesi halinde yapılacak işlemler" başlıklı 32'nci maddede ise bildirim süresinde verilmemesi halinde, verginin idarece tarh edileceği, idarece tarhiyatta her yıla ilişkin vergi değerinin 29'uncu madde hükmü dikkate alınarak hesaplanacağı belirtilmiştir.

Kanun'un "Vergi değeri" başlıklı 29'uncu maddesinde de vergi değerinin;

a) Arsa ve araziler için, 213 sayılı Vergi Usul Kanunu'nun asgari ölçüde birim değer tespitine ilişkin hükümlerine göre takdir komisyonlarınca arsalar için her mahalle ve arsa sayılacak parsellenmemiş arazide her köy için cadde, sokak veya değer bakımından farklı bölgeler (turistik bölgelerdeki cadde, sokak veya değer bakımından farklı olanlar ilgili valilerce tespit edilecek pafta, ada veya parseller), arazide her il veya ilçe için arazinin cinsi (kıraç, taban, sulak) itibarıyla takdir olunan birim değerlere göre,

b) Binalar için, Hazine ve Maliye ve Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlıklarınca müştereken tespit ve ilân edilecek bina metrekare normal inşaat maliyetleri ile (a) bendinde belirtilen esaslara göre bulunacak arsa veya arsa payı değeri esas alınarak 31 inci madde uyarınca hazırlanmış bulunan yönetmelik hükümlerinden yararlanılmak suretiyle,

hesaplanan bedel olduğu belirtilmiştir.

Yönetmelik'te; bina, arsa ve arazinin vergi değerlerinin takdirinde şehir, kasaba ve köylerin tabii, iktisadi ve bölgesel şartlarına göre nazara alınacak normlar ile uyulacak usul ve esaslar belirtilmektedir. Söz konusu maddede bahsedilen Yönetmelik ibaresi 02.07.2018 tarihli ve 700 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin 59'uncu maddesiyle Kanun'a işlenmiş olup eski hali "tüzük" şeklindedir. Bu kapsamda Bakanlar Kurulunca Emlak Vergisine Matrah Olacak Vergi Değerlerinin Takdirine İlişkin Tüzük 15.03.1972 tarihli Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Anılan Tüzük'ün, "Binaların inşaat sınıflarına göre ayrımı" başlıklı 10'uncu maddesinde bina sınıfları tanımlanmış ve bu sınıflamanın binanın yapılış tarzı, işçiliği, çeşitli kısımlarında kullanılan malzemenin cinsi, kalitesi ve benzeri hususlar dikkate alınarak yapılacağı düzenlenmiştir. Anılan Tüzük'ün 20'nci maddesinde ise hesaplanan metrekare normal inşaat maliyet bedeline, ilan olunan bedelde nazara alınmamış ise, kalorifer veya klima tesisatı için %8, asansör tesisatı için ayrıca %6 oranında ilave yapılacağı belirtilmiştir.

Belirtilen mevzuat hükümleri birlikte değerlendirildiğinde, Emlak Vergisi mükelleflerine yönelik mevzuatla belirlenmiş olan matrah ve nispetler üzerinden gerekli hesaplamaların yapılarak İdarece tarhiyat yapılması, söz konusu tarhiyata göre de gerekli tahakkuk ve tahsil işlemlerinin başlatılması hukuki bir zorunluluktur.

Yapılan incelemede, Emlak Vergisi açısından mükellef olanların birçoğuna yönelik mevzuatla belirlenen matrah ve nispetler üzerinden mükellefiyet tesis edilmediği, bu kimselere yönelik mevzuatla belirlenen matrah ve nispetler üzerinden tarhiyat ve buna bağlı olarak tahakkuk ve tahsilat işlemlerine başlanılmadığı, ayrıca emlak vergisi beyanı alınan az sayıdaki mükellefe yönelik emlak vergisinin hesabında kalorifer farklarının vergi değerine ilave edilmediği tespit edilmiştir.

Belediyelerin vergi gelirleri arasında önemli bir yer teşkil eden Emlak Vergisinin tahakkuk ve tahsilinin yapılmaması, İdarenin önemli bir gelir kaleminden yoksun kalmasına neden olmaktadır.

Bu itibarla, Belediye sınırları içerisinde yer alan emlak sahiplerine mevzuatla belirlenen matrah ve nispetler üzerinden mükellefiyet tesis edilmesi gerekmektedir.

BULGU 3: Atıksu Hizmetlerine İlişkin Ücret Tarifesi Belirlenmemesi

Belediye gelir tarifesinde atıksu hizmetlerine ilişkin herhangi bir ücret belirlenmesi yapılmadığı görülmüştür.

Atıksu Altyapı ve Evsel Katı Atık Bertaraf Tesisleri Tarifelerinin Belirlenmesinde Uyulacak Usul ve Esaslara İlişkin Yönetmelik'in "Amaç" başlıklı 1'inci maddesinde bu Yönetmelik'in amacının atıksu altyapı tesisleri ile evsel katı atık bertaraf tesislerinin kurulması, bakımı, onarımı, işletilmesi, kapatılması ve izlenmesi, bu tesislerle ilgili olarak verilen tüm hizmetleri karşılayabilecek tam maliyet esaslı tarifelerin; atıksu altyapı yönetimleri, büyükşehir belediyeleri ve belediyeler tarafından belirlenmesi, ayarlanması ve uygulanması yoluyla çevresel altyapı hizmetlerinin sürdürülebilirliğini sağlamak olduğu,

"Kapsam" başlıklı 2'nci maddesinde bu Yönetmelik'in;

a) Kentsel veya endüstriyel atıksuların toplanması, arıtılması, deşarjı veya geri kazanımı ve ıslahına ilişkin yatırımlara,

b) Atıksu sistemlerinin işletmesi, bakım ve onarımına,

c) Arıtma çamuru bertarafına veya geri kazanılmasına,

ç) Evsel katı atıklar için toplama, taşıma, aktarma, geri kazanım (kompost, yakma) ve bertaraf tesisleri kurulması, işletilmesi, kapatılması ve kapatma sonrası izlenmesi ve bakımına,

Ait tam maliyet esaslı tarifelerin belirlenmesinde uyulacak usul ve esasları kapsadığı,

“İlkeler” başlıklı 5’inci maddesinde sürdürülebilir atıksu ve evsel katı atık hizmetlerinin yönetilmesi amacıyla tarifelerin belirlenmesinde;

a) Toplam sistem maliyetlerinin tarifelere yansıtılmasının,

b) Tarifelerin kirleten öder ilkesine göre belirlenmesinin,

c) Atıksu hizmetlerinden tahsil edilen ücretlerin, atıksu; evsel katı atık hizmetlerinden tahsil edilen ücretlerin de evsel katı atık ile ilgili hizmetler dışında kullanılmamasının,

esas olduğu,

“Atıksu altyapı yönetimlerinin görev ve yetkileri” başlıklı 7’nci maddesinde atıksu altyapı yönetimlerinin atıksu altyapı hizmetini vermekle, atıksu hizmetlerine ilişkin tarifeleri belirlemekle ve atıksu ücretini toplamakla yükümlü oldukları,

“Tanımlar” başlıklı 4’üncü maddesinde atıksu altyapı yönetimlerinin atıksuları toplayan kanalizasyon sistemi ile atıksuların arıtıldığı ve arıtılmış atıksuların bertarafının sağlandığı atıksu altyapı sistemlerinin kurulması, bakımı, onarımı, ıslahı ve işletilmesinden; büyükşehirlerde 20/11/1981 tarihli ve 2560 sayılı İstanbul Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanunla belirlenen kuruluşları, belediye ve mücavir alan sınırları içinde belediyeleri ifade ettiği,

“Atıksu hizmetleri için ücretlendirme” başlıklı 17’nci maddesinde de atıksu hizmetleri için ücretlendirme yapılırken tam maliyet ve kirleten öder esaslarının kullanılacağı, bu esasların uygulanmasına yönelik detayları içeren ve tam maliyet esaslı tarifelerinin belirlenmesinde faydalanılabilecek usul ve esasların Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından Atıksu Tarifelerinin Belirlenmesine Yönelik Kılavuz adıyla Bakanlığın internet sayfasında yayımlanacağı,

Maddenin devamında ise atıksu hizmetlerine ait ücretler belirlenirken; su sayaçlarından kaydedilen su miktarı, içme ve kullanma suyu kaynağı olarak yeraltı veya yüzey suyu kullanan ve şebekeye bağlı olmayan aboneler için atıksu sayacı olan yerlerde ölçüm değeri, olmayan yerlerde idarece belirlenecek atıksu miktarının esas alınacağı,

hususları hükme bağlanmıştır.

Anılan mevzuat hükümleri birlikte değerlendirildiğinde belediyelerin atıksu hizmetlerine ilişkin tarifeleri belirlemekle ve atıksu ücretini toplamakla yükümlü oldukları, bu kapsamda belediye ve mücavir alan sınırları içinde belediyeler tarafından sunulan atıksu hizmetlerini karşılayabilecek tarifelerin belirlenmesinin esas olduğu, atıksu hizmetleri için ücretlendirme tarifesi yapılırken tam maliyet ve kirleten öder ilkesinin dikkate alınacağı anlaşılmaktadır.

Yapılan incelemede, belediye ve mücavir alan sınırları içinde sunulan atıksu hizmetlerine ilişkin herhangi bir ücret tarifesi belirlenmediği, bu sebeple atıksu ücreti olarak ilgililerine yönelik herhangi bir tahakkuk ya da tahsilat yapılmadığı, bununla birlikte bazı kurumsal işyerlerine yönelik ücret tarifesi olmaksızın tahakkuk ve tahsilat işlemleri yapıldığı tespit edilmiştir. Bu durum keyfi uygulamalara sebebiyet verebileceği gibi, İdarenin hukukiliği prensibini de zedeleyebilecek, ayrıca ciddi gelir kaybına da sebebiyet verebilecektir.

Bu itibarla atıksu hizmetlerine ilişkin mevzuatın belirlediği ilke ve esaslar dikkate alınarak ücret tarifesi belirlenmesi gerekmektedir.

BULGU 4: Belediye Başkanının Belediyeye Ait Personel Şirketinde Müdür Olarak Görevlendirilmesi

Belediye başkanının Belediyeye ait personel şirketinde müdür olarak görevlendirildiği, böylece bahse konu kimsenin belediyeye karşı taahhütte bulunduğu görülmüştür.

696 sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Bazı Düzenlemeler Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin Ek 20'nci maddesine göre il özel idareleri, belediyeler ile bağlı kuruluşları ve bunların üyesi olduğu mahalli idare birliklerinin personel çalıştırılmasına dayalı hizmetlerinin 04.01.2002 tarihli ve 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 22'nci maddesindeki limit ve şartlar ile 62'nci maddesinin birinci fıkrasının (e) bendindeki sınırlamalara tabi olmaksızın doğrudan hizmet alımı suretiyle birlikte ya da ayrı ayrı sermayesinin yarısından fazlası bu idarelere ait ve halen bu kapsamda hizmet alımı yaptığı mevcut şirketlerinden birine, bu nitelikte herhangi bir şirket bulunmuyorsa münhasıran bu amaçla kurulacak bir şirkete gördürülebileceği hükme bağlanmıştır.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun "Belediye başkanının görev ve yetkileri" başlıklı 38'inci maddesinde de belediye başkanının görev ve yetkileri tahdidi olarak sayılmış ve bu yetkiler arasında belediyeye ait şirketlerin yönetiminde yer alabileceğine ilişkin herhangi bir hususa yer verilmemiştir.

Öte yandan anılan Kanun'un "Başkan ve meclis üyelerinin yükümlülükleri" başlıklı 28'inci maddesinde belediye başkanının görevi süresince ve görevinin sona ermesinden itibaren iki yıl süreyle, meclis üyelerinin ise görevleri süresince ve görevlerinin sona ermesinden itibaren bir yıl süreyle, belediye ve bağlı kuruluşlarına karşı doğrudan doğruya veya dolaylı olarak taahhüde giremeyecekleri, komisyonculuk ve temsilcilik yapamayacakları hususu düzenlenmiştir.

Belirtilen mevzuat hükümlerine göre, belediyelerin personel çalıştırılması hizmet alımlarını birlikte ya da ayrı ayrı sermayesinin yarısından fazlası bu idarelere ait ve halen bu kapsamda hizmet alımı yaptığı mevcut şirketlerinden birine, bu nitelikte herhangi bir şirketi bulunmuyorsa münhasıran bu amaçla kuracakları bir şirkete gördürebilecekleri, bu şekilde hizmet alımının yapıldığı şirketin belediyeye karşı doğrudan ya da dolaylı olarak taahhüde girmiş olacağı hususu dikkate alındığında ise belediye başkanlarının söz konusu şirketlerin yönetim kademelerinde görev yapamayacakları hukuki bir zorunluluktur.

Yapılan incelemede, belediyenin personel hizmeti satın aldığı şirketinin müdürü olarak belediye başkanının görevlendirildiği, söz konusu kimsenin bu şekilde belediyeye karşı taahhüde girmiş olduğu tespit edilmiştir. Bu durum belediyenin üst yöneticisi olan ve bu yönüyle belediyeyi temsile yetkili olan belediye başkanını aynı zamanda belediyeye hizmet sunmakla yükümlü olan şirketin yöneticisi olması sonucunu doğurmakta, yine bu kimseyi bir hukuki ilişkinin hem borçlusunu hem de alacaklısı yapmaktadır.

Bu itibarla belediye başkanının söz konusu şirketin müdürü olarak görevlendirilmemesi gerekmektedir.

BULGU 5: Güvenlik Soruşturması Yapılmadan Belediyeye Ait Personel Şirketine İşçi Alınması

Belediyeye ait personel şirketine işçi alımı yapılırken gerekli olan güvenlik soruşturmalarının yapılmadığı görülmüştür.

İl Özel İdareleri, Belediyeler ve Bağlı Kuruluşları ile Bunların Üyesi Olduğu Mahalli İdare Birliklerinin Personel Çalıştırılmasına Dayalı Hizmetlerinin Gördürülmesine İlişkin Usul ve Esaslar'ın "Şirket personeline aranacak şartlar" başlıklı 4'üncü maddesinin birinci fıkrasının altıncı bendine göre şirketlerde işe alınacaklarda güvenlik soruşturması ve/veya arşiv araştırması yapılmış olması şartı aranacaktır.

Aynı maddenin üçüncü fıkrasında ise birinci fıkranın altıncı bendine ilişkin soruşturma ve/veya araştırma taleplerinin ilgili valilik aracılığıyla yetkili mercilerden isteneceği, intikal eden güvenlik soruşturması ve/veya arşiv araştırması sonuçlarının 14.02.2000 tarihli ve 2000/284 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla yürürlüğe konulan Güvenlik Soruşturması ve Arşiv Araştırması Yönetmeliği'ne göre illerde valilikler bünyesinde teşkil edilen değerlendirme komisyonunca değerlendirileceği belirtilmiştir.

Öte yandan 03.06.2022 tarihinde Cumhurbaşkanı tarafından Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren Güvenlik Soruşturması ve Arşiv Araştırması Yapılmasına Dair Yönetmelik'in "Yürürlükten kaldırılan yönetmelik" başlıklı 16'ncı maddesine göre 14.02.2000 tarihli ve 2000/284 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan Güvenlik Soruşturması ve Arşiv Araştırması Yönetmeliği yürürlükten kaldırılmış, mevzuatta birinci fıkra ile yürürlükten kaldırılan Güvenlik Soruşturması ve Arşiv Araştırması Yönetmeliği'ne yapılan atıfların bu Yönetmelik'e yapılmış sayılacağı hususu düzenlenmiştir. Bahsi geçen Yönetmelik'in ilgili maddelerinde ise güvenlik soruşturması ve/veya arşiv araştırması yapılırken izlenecek yöntem ve usuller detaylıca belirlenmiştir.

Buna göre, belediyelerin personel hizmeti aldıkları şirketlere yapılan işçi alımları sırasında ilgililerine yönelik güvenlik soruşturması ve/veya arşiv araştırması yapılmış olması şartı hukuki bir yükümlülüktür.

Yapılan incelemede, 2024 yılında belediyeye ait personel şirketine alınan 2 işçi için güvenlik soruşturması ve/veya arşiv araştırması yapılmadığı görülmüştür. Bu durum kamu görevi sunan söz konusu personellerin işe giriş sürecinde bazı riskleri beraberinde getirebilecektir.

Bu itibarla, söz konusu Şirket'e alınan işçilerin güvenlik soruşturması ve/veya arşiv araştırması yapılmış olması gerekmektedir.

BULGU 6: Yabancı Menşeli Taşıt Edinilmesi

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından yayımlanan yerli katkı oranları yüzde 40'ın üzerindeki taşıtlardan olmayan, bu yönüyle yabancı menşeli olarak değerlendirilecek hizmet aracı satın alındığı görülmüştür.

237 sayılı Taşıt Kanunu'nun "Kanunun şümulü" başlıklı 1'inci maddesinde genel bütçeye dahil dairelerle katma ve özel bütçeli idareler ve bunlara bağlı sabit ve döner sermayeli

müesseseler, il özel idareleri, belediyeler ve bunların bağlı kuruluşları ile mahalli idare birlikleri tarafından kullanılacak taşıtların bu Kanun hükümlerine tabi olduğu,

10'uncu maddesinin beşinci fıkrasında bu Kanun kapsamında edinilecek taşıtların menşei, silindir hacimleri ve diğer niteliklerini belirlemeye ve sınırlamalar getirmeye Cumhurbaşkanlığı'nın yetkili olduğu,

hükme bağlanmıştır.

Bu hükme istinaden çıkarılan 2014/6425 sayılı 237 Sayılı Taşıtlar Kanunu Kapsamında Edinilecek Taşıtların Menşei, Silindir Hacimleri ve Diğer Niteliklerinin Belirlenmesine Dair Bakanlar Kurulu Kararı'nın "Taşıtların nitelikleri" başlıklı 1'inci maddesinde 5/1/1961 tarihli ve 237 sayılı Taşıtlar Kanunu'na ekli (1) sayılı Cetvel'de ve son iki sırasında belirtilenler hariç olmak üzere (2) sayılı Cetvel'de yer alan makamlar ile güvenlik önlemleri (zırhlı) araçlar, koruma altına alınanlarla ilgili yönetmelik hükümlerine göre tahsis olunanlar ve idarelerin yurt dışı teşkilatları için yabancı menşeli binek veya station-wagon cinsi taşıtlar edinilebileceği, bunların dışında hibe dâhil her ne suretle olursa olsun yabancı menşeli binek veya station-wagon cinsi taşıtlar edinilemeyeceği, birinci fıkra kapsamındaki makam ve hizmetler hariç olmak üzere edinilecek binek veya station-wagon cinsi taşıtların silindir hacimlerinin 1.600 cc'yi geçemeyeceği, yerli muhteva oranı % 50'nin altında kalan taşıtların yabancı menşeli sayılacağı, binek ve station-wagon dışındaki taşıtlar hakkında yukarıdaki sınırlamaların uygulanmayacağı,

hususları düzenlenmiştir.

Öte yandan Cumhurbaşkanlığı tarafından yayımlanan 2024/7 sayılı Tasarruf Tedbirleri konulu Genelge'nin "Resmî Taşıtların Edinilmesi ve Kullanılması" başlıklı bölümünde;

Kamu kurum ve kuruluşlarınca 3 yıl süreyle her ne şekilde olursa olsun yeni taşıtlar edinilmeyeceği, ancak savunma ve güvenlik hizmetleri için ihtiyaç duyulan taşıtlar ile ambulans ve itfaiye araçlarının acil ve zorunlu hallerde edinilebileceği, mevcut taşıtların ihtiyaç analizleri ve tasarruf anlayışı çerçevesinde ivedilikle gözden geçirileceği, ekonomik ömrünü tamamlamış taşıtların tasfiye edileceği, ihtiyaç fazlası taşıtların ise tasfiye edilmek ya da ihtiyacı olan kurumlara devredilmek üzere Hazine ve Maliye Bakanlığına bildirileceği,

Kamu taşıtlarının yerli ve elektrikli taşıtlara dönüştürülmesi amacıyla kullanımdaki taşıtların tasfiye edilmesi kaydıyla kamu alım garantisi kapsamında ilgili mevzuatına göre elektrikli taşıtların satın alınabileceği,

İlgili mevzuatında belirtilen makam ve hizmetler hariç olmak üzere, hibe dâhil her ne şekilde olursa olsun yabancı menşeli taşıt kullanılmayacağı, yılı merkezi yönetim bütçe kanununa ekli (T) işaretli cetvelde tasnifi yapılan taşıt cinslerinde en az iki marka tarafından yerli menşeli üretimi olmayan taşıtlarda Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından yayımlanan yerli katkı oranları yüzde 40'ın üzerindeki taşıtların temin edilebileceği, en az iki markada yüzde 40'ın üzerinde yerli katkısı olmayan taşıt cinslerinde ise bu hükmün uygulanmayacağı, belirtilmiştir.

Belirtilen mevzuat hükümleri birlikte değerlendirildiğinde, belediyelerce hibe dâhil her ne suretle olursa olsun yabancı menşeli binek veya station-wagon cinsi taşıt edinilemeyeceği, 3 yıl boyunca acil ve zorunlu hallerde savunma ve güvenlik hizmetleri için ihtiyaç duyulan taşıtlar ile ambulans ve itfaiye araçları dışında taşıt edinilmesinin mümkün olmadığı, bu durumlarda taşıt edinilecekse de yılı merkezi yönetim bütçe kanununa ekli (T) işaretli cetvelde tasnifi yapılan taşıt cinslerinde en az iki marka tarafından yerli menşeli üretimi olmayan taşıtlarda Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından yayımlanan yerli katkı oranları yüzde 40'ın üzerindeki taşıtların temin edilebileceği anlaşılmaktadır.

Yapılan incelemede, anılan mevzuatın amir hükümlerine rağmen 2024 yılı içerisinde 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun "Pazarlık usulü" başlıklı 21'inci maddesinin birinci fıkrasının (f) bendinde belirlenen usul ile 2.075.247,57 TL ödenerek yabancı menşeli bir adet 2023 model Skoda Superb marka hizmet aracı satın alındığı tespit edilmiştir.

Bu itibarla, mevzuatın belirlediği sınırlamaların dışına çıkılarak taşıt edinilmemesi gerekmektedir.

BULGU 7: Mali İşlemlerin Gerçekleştirilmesi ve Muhasebeleştirilmesi Kapsamında Mevzuatında Yer Alan Belirli Yükümlülüklerin Yerine Getirilmemesi

Ödeme emri belgeleri ile eklerinin hazırlanması sırasında bazı eksiklikler bulunduğu görülmüştür.

Mahalli İdareler Harcama Belgeleri Yönetmeliği'nin "Ödeme belgeleri ve bağlanacak kanıtlayıcı belgeler" başlıklı 4'üncü maddesinde ödeme belgesinin en az üç nüsha düzenleneceği, ilk nüshasının bu Yönetmelik'te belirtilen eki kanıtlayıcı belgeler ile birlikte istendiğinde Sayıştaya gönderilmek, ikinci nüshası ise saklanmak üzere muhasebe birimine verileceği, üçüncü nüshasının da harcama biriminde muhafaza edileceği,

“Yurtiçi geçici görev yolluğu” başlıklı 19’uncu maddesinde yurtiçi geçici görev yolluklarının ödenmesinde görevlendirme yazısı veya harcama talimatının, Yurtiçi Geçici Görev Yolluğu Bildiriminin ve yatacak yer temini için ödenen ücretlere ilişkin faturanın ödeme belgesine ekleneceği,

“Makine, teçhizat, taşıt, demirbaş bakım ve onarım giderleri” başlıklı 32’nci maddesinde makine, teçhizat, taşıt, demirbaş bakım giderleri ile bunların her türlü onarımlarına ilişkin giderlerin ödenmesinde taahhüt dosyası, fatura ve Hizmet İşleri Hakediş Raporunun ödeme belgesine ekleneceği,

“Çeşitli hizmet alımları” başlıklı 36’ncı maddesinde ihale veya doğrudan temin usulüyle yapılan bakım, onarım, danışmanlık, araştırma ve geliştirme, muhasebe, anket, temizlik, tarımsal mücadele, ağaçlandırma, erozyon kontrolü, yemek hazırlama ve dağıtım, toplantı, kurs, sergi, organizasyon, koruma ve güvenlik, sigorta, etüt ve proje, harita ve kadastro, plân, imar uygulama, basım ve yayım, fotoğraf, film alımları, bilgisayar hizmet alımları (gayrimaddi hak olarak alınan yazılım ve donanımlar hariç) ve benzeri hizmet alımlarına ilişkin giderlerin ödenmesinde taahhüt dosyası, fatura (sigorta giderlerinin ödenmesinde sigorta poliçesi veya zeyilname) ve Hizmet İşleri Hakediş Raporunun ödeme belgesine ekleneceği,

“Tüketim mal ve malzemeleri, demirbaş, makine, teçhizat ve taşıt alım giderleri” başlıklı 38’inci maddesinde her türlü tüketim mal ve malzemeleri ile demirbaş, makine, teçhizat ve taşıt alımlarına ilişkin giderlerin ödenmesinde taahhüt dosyası, fatura, muayene ve kabul komisyonu tutanağı ve varlık işlem fişinin ödeme belgesine ekleneceği,

belirtilmiştir.

Belirtilen mevzuat hükümleri birlikte değerlendirildiğinde, ödeme emri belgesinin mevzuatında belirlenen yerlerde muhafaza edilmek ve Sayıştaya verilmek üzere en az üç nüsha düzenleneceği; yurtiçi geçici görev yolluklarının ödenmesinde görevlendirme yazısı veya harcama talimatının ödeme emri belgesine ekleneceği; makine, teçhizat, taşıt, demirbaş bakım giderleri ile bunların her türlü onarımlarına ilişkin giderlerin ödenmesinde taahhüt dosyası, fatura ve Hizmet İşleri Hakediş Raporunun ödeme belgesine ekleneceği; doğrudan temin usulüyle yapılan bakım, onarım, temizlik, harita ve kadastro, plân, imar uygulama ve benzeri hizmet alımlarına ilişkin giderlerin ödenmesinde taahhüt dosyası, fatura (sigorta giderlerinin ödenmesinde sigorta poliçesi veya zeyilname) ve Hizmet İşleri Hakediş Raporunun ödeme belgesine ekleneceği; her türlü tüketim mal ve malzemeleri ile demirbaş, makine, teçhizat ve

taşıt alımlarına ilişkin giderlerin ödenmesinde taahhüt dosyası, fatura, muayene ve kabul komisyonu tutanağı ve varlık işlem fişinin ödeme belgesine ekleneceğı anlaşılmaktadır.

Yapılan incelemede, ödeme emri belgesinin iki nüsha düzenlendiğı; yurtiçi geçici görev yolluklarının ödenmesinde harcama talimatının ödeme emri belgesine eklenmediğı; makine, teçhizat, taşıt, demirbaş bakım giderleri ile bunların her türlü onarımlarına ilişkin giderlerin ödenmesinde taahhüt dosyası ve Hizmet İşleri Hakediş Raporunun ödeme belgesine eklenmediğı; doğrudan temin usulüyle yapılan bakım, onarım, temizlik, harita ve kadastro, plân, imar uygulama ve benzeri hizmet alımlarına ilişkin giderlerin ödenmesinde taahhüt dosyası ve Hizmet İşleri Hakediş Raporunun ödeme belgesine eklenmediğı tespit edilmiştir.

Bu itibarla, yukarıda açıklanan hususlarda gerekli düzeltme işlemlerinin ivedilikle yapılması gerekmektedir.

BULGU 8: Sosyal Güvenlik Kurumu Borç Sorgulaması Yapılmadan İlgilerine Ödeme Yapılması

Hakediş ödemelerinden önce Sosyal Güvenlik Kurumuna olan borç sorgulaması yapılmadığı görülmüştür.

Sosyal Güvenlik Kurumu Prim ve İdari Para Cezası Borçlarının Hakedişlerden Mahsubu, Ödenmesi ve İlişiksizlik Belgesinin Aranması Hakkında Yönetmelik'in "Hakedişten kesinti ve mahsup" başlıklı 6'ncı maddesinde de idarece işverenlerin hakedişlerinin, Sosyal Güvenlik Kurumuna idari para cezası, prim ve prime ilişkin borçlarının olmaması kaydıyla ödeneceğı, idarenin işverene yapacağı her hakediş ödemesinden önce işverenin ve varsa alt işverenlerinin Sosyal Güvenlik Kurumuna idari para cezası, prim ve prime ilişkin gecikme cezası, gecikme zammı ve diğer ferilerinden oluşan borçlarının olup olmadığını üniteden yazı ile soracağı hükme bağlanmıştır.

Aynı maddenin devamında ise Ünitece, işverenin ve varsa alt işverenlerinin muaccel borcunun bulunup bulunmadığı hususunun idareye bir aylık süre içinde yazıyla bildirileceğı, yazıyla bildirilmediğı sürece idare tarafından işverene hakediş ödenmeyeceğı hususu düzenlenmiştir.

Yapılan incelemede, hakediş ödemelerinden önce işverenin ve varsa alt işverenlerinin Sosyal Güvenlik Kurumuna olan idari para cezası, prim ve prime ilişkin gecikme cezası,

gecikme zammı ve diğer ferilerinden oluşan borçlarına ilişkin sorgulamanın yapılmadığı tespit edilmiştir.

Bu itibarla, ilgililerinin Sosyal Güvenlik Kurumuna idari para cezası, prim ve prime ilişkin gecikme cezası, gecikme zammı ve diğer ferilerinden oluşan borçlarının olup olmadığı sorgulaması yapıldıktan sonra hakediş ödenmesi gerekmektedir.

BULGU 9: Vadesi Geçmiş Vergi Borcu Durumunu Gösterir Belge Aranmadan Ödeme Yapılması

Bazı hakediş ödemelerinden önce, yükleniciler için vadesi geçmiş vergi borcu sorgulaması yapılmadığı görülmüştür.

6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun'un "Amme alacağı ödenmeden yapılmayacak işlemler ile işlem yapanların sorumlulukları" başlıklı 22/A maddesinde 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu kapsamına giren kurumların mal veya hizmet alımları ile yapım işleri nedeniyle hak sahiplerine yapacakları ödemelerde Hazine ve Maliye Bakanlığına bağlı tahsil dairelerine vadesi geçmiş borcun bulunmadığına ilişkin belge aranması zorunluluğu getirmeye Hazine ve Maliye Bakanlığı yetkilendirilmiştir.

Aynı maddenin devamında takibata yetkili tahsil dairesince, bu madde kapsamında getirilen zorunluluğa rağmen borcun olmadığına dair belgeyi aramaksızın ödeme yapanlara ve işlem tesis eden kurum ve kuruluşlara dört bin Türk Lirası idari para cezası verileceği hükme bağlanmıştır.

Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından yayımlanan Seri:A Sıra No:1 Tahsilat Genel Tebliği'nin "V. Amme Alacağı Ödenmeden Yapılmayacak İşlemler ile İşlem Yapanların Sorumlulukları" bölümünde 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu kapsamına giren kurumların, mal veya hizmet alımları ile yapım işleri nedeniyle 5.000 liranın üzerinde yapacakları ödemeler sırasında hak sahiplerinin, Hazine ve Maliye Bakanlığına bağlı tahsil dairelerine vadesi geçmiş borçlarının bulunmadığına ilişkin vadesi geçmiş borç durumunu gösterir belge aranması zorunluluğu getirilmiştir.

Yapılan incelemede, personel hizmeti alınan şirkete yapılan hakediş ödemelerinde hak sahiplerinin, Hazine ve Maliye Bakanlığına bağlı tahsil dairelerine vadesi geçmiş borçlarının bulunmadığına ilişkin belge aranılmadan ödeme yapıldığı tespit edilmiştir.

Bu itibarla, hak sahiplerine yapılacak ödemeler sırasında Hazine ve Maliye Bakanlığına bağlı tahsil dairelerine vadesi geçmiş borçlarının bulunmadığına ilişkin belgenin aranması gerekmektedir.

BULGU 10: İhaleler Kapsamında Alınması Gerekli Teminatlar ile İlgili Hatalı Uygulamaların Bulunması

İhaleler kapsamında alınması gerekli teminatlar hakkında mevzuatla belirlenen belirli yükümlülüklerin yerine getirilmediği görülmüştür.

A) İhaleler Kapsamında Geçici ve Kesin Teminat Alınmaması

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun "Geçici teminat" başlıklı 33'üncü maddesinde ihalelerde, teklif edilen bedelin %3'ünden az olmamak üzere, istekli tarafından verilecek tutarda geçici teminat alınacağı,

"Kesin teminat" başlıklı 43'üncü maddesinde taahhüdün sözleşme ve ihale dokümanı hükümlerine uygun olarak yerine getirilmesini sağlamak amacıyla, sözleşmenin yapılmasından önce ihale üzerinde kalan istekliden ihale bedeli üzerinden hesaplanmak suretiyle % 6 oranında kesin teminat alınacağı,

hükme bağlanmıştır.

Öte yandan Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 910-Alınan Teminat Mektupları Hesabının niteliğini düzenleyen 434'üncü maddesinde bu hesabın muhasebe birimlerine teminat ve depozito olarak teslim edilen teminat ve garanti mektupları ile şahsi ve garantiye ilişkin belgeler ve bunlardan ilgililerine geri verilenler veya paraya çevrilenlerin izlenmesi için kullanılacağı,

911-Alınan Teminat Mektupları Emanetleri Hesabının niteliğini düzenleyen 437'nci maddesinde bu hesaba, alınan teminat mektupları hesabına yazılan tutarların kaydedileceği,

belirtilmiştir.

Yapılan incelemede ihaleli işler kapsamında geçici ve kesin teminat alınmadığı tespit edilmiştir.

B) Fiyat Farkından Kaynaklanan Sebeplerle Ek Kesin Teminat Alınmaması

4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu'nun "Ek kesin teminat" başlıklı 12'nci maddesinde fiyat farkı ödenmesi öngörülerek ihale edilen işlerde fiyat farkı olarak ödenecek bedelin, sözleşme bedelinde artış meydana gelmesi halinde bu artış tutarının % 6'sı oranında teminat olarak kabul edilen değerler üzerinden ek kesin teminat alınacağı, fiyat farkı olarak ödenecek bedel üzerinden hesaplanan ek kesin teminatın hakedişlerden kesinti yapılmak suretiyle de karşılanabileceği hususu düzenlenmiştir.

Yapılan incelemede fiyat farkı ödenmesi öngörülerek ihale edilen işlerde, fiyat farkı olarak ödenecek bedelin %6'sı oranında ek kesin teminat alınmadığı tespit edilmiştir.

Bu itibarla ihaleli işler kapsamında geçici ve kesin teminat alınması ve fiyat farkı ödenmesi öngörülerek ihale edilen işlerde fiyat farkı olarak ödenecek bedelin %6'sı oranında ek kesin teminat alınması gerekmektedir.

BULGU 11: Doğrudan Temin ile Yapılan Bazı Alımlarda Mevzuat Hükümlerine Uyulmaması

Doğrudan temin usulü ile yapılan alımlarda mevzuat ile belirlenmiş usullere uyulmadığı görülmüştür.

A) 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 62'nci maddesinin (1) fıkrasında bu Kanun'un 21 ve 22'nci maddelerindeki parasal limitler dahilinde yapılacak harcamaların yıllık toplamının idarelerin bütçelerine bu amaçla konulacak ödeneklerin %10'unu Kamu İhale Kurulunun uygun görüşü olmadıkça aşamayacağı belirtilmiştir.

Kamu İhale Genel Tebliği'nin 62-1) maddesine ilişkin açıklamalara yer veren 21'inci maddesinde ise 4734 sayılı Kanununun 21'inci maddesinin (f) bendi ve 2'nci maddesinin (d) bendine göre ihtiyaçların temininde kurum ve kuruluşların, yıllık bütçelerinde belirlenen toplam ödenek miktarının dikkate alınacağı; kurum ve kuruluşların mal alımı, hizmet alımı veya yapım işleri için bütçelerine konan yıllık toplam ödenekleri üzerinden her biri için ayrı ayrı %10 oranını hesaplayacakları hükümleri yer almaktadır.

Yapılan incelemede, doğrudan temin usulü ile yapılan mal alımlarında İdarenin bütçesine bu amaçla konulan ödeneğin %10'unun Kamu İhale Kurulunun uygun görüşü alınmadan aşıldığı tespit edilmiştir.

Tablo 10: Doğrudan Temin Harcamalarının Ödeneklerine Oranı

Ödeneğin Niteliği	Toplam Ödenek Tutarı (TL) (a)	Toplam Ödeneğin %10'u(TL) (Limit) (b= a x % 10)	2024 22/d Kapsamında Yapılan Harcama Tutarı (TL)	2024 Yılı 21/f Kapsamında Yapılan Harcama Tutarı (TL)	2024 Yılı 22/d ve 21/f Kapsamında Yapılan Toplam Harcama Tutarı (TL)	21/f ve 22/d Alımlarının Ödeneklere Oranı (%)
Mal Alımı Ödeneği	3.950.710,63	395.071,06	2.760.990,81	2.096.000,05	4.742.242,11	120,03
Hizmet Alımı Ödeneği	5.866.619,58	586.661,96	5.658.821,20	0,00	5.658.821,20	96,46

B) Kamu İhale Genel Tebliği'nin Teyit işlemlerini düzenleyen 30.5.4'üncü maddesinde 4734 sayılı Kanunun 22'nci maddesi uyarınca doğrudan temin yoluyla alım yapılması halinde alım yapılacak kişi ya da firmanın ihalelere katılmaktan yasaklı olup olmadığı teyit ettirilmeyeceği, ancak anılan Kanun'un 22'nci maddesinin birinci fıkrasının (d) bendinde belirtilen parasal limit dahilinde yapılan alımlarda, alım yapılacak gerçek veya tüzel kişinin Kurumun internet sayfasındaki yasaklılar listesinde bulunup bulunmadığının kontrol edilmesi ve yasaklı olduğunun belirlenmesi durumunda, söz konusu kişiden alım yapılmaması gerektiği hususları düzenlenmiştir.

Yapılan incelemede, doğrudan temin usulü ile yapılan alımlarda, alım yapılacak gerçek veya tüzel kişinin Kamu İhale Kurumunun internet sayfasındaki yasaklılar listesinde bulunup bulunmadığının kontrol edilmediği tespit edilmiştir.

C) Kamu İhale Genel Tebliği'nin Elektronik Kamu Alımları Platformu üzerinden yapılacak diğer işlemleri düzenleyen 30.9.2'nci maddesinde, doğrudan temin yoluyla yapılan alımların, takip eden ayın onuncu gününe kadar "Doğrudan Temin Kayıt Formu" doldurularak Elektronik Kamu Alımları Platformu üzerinde kayıt altına alınacağı hüküm altına alınmıştır.

Yapılan incelemede, doğrudan temin usulüyle gerçekleştirilen alımlara ait Doğrudan Temin Kayıt Formunun doldurulmadığı ve söz konusu alımların Elektronik Kamu Alımları Platformu üzerinde kayıt altına alınmadığı tespit edilmiştir.

D) İl Özel İdareleri, Belediyeler ve Bağlı Kuruluşları İle Bunların Üyesi Olduğu Mahalli İdare Birliklerinin Personel Çalıştırılmasına Dayalı Hizmetlerinin Gördürülmesine İlişkin Usul ve Esaslar'ın "Hizmetlerin gördürülmesi" başlıklı 6'ncı maddesinde il özel idareleri, belediyeler ile bağlı kuruluşları ve bunların üyesi olduğu mahalli idare birliklerinin, personel çalıştırılmasına dayalı hizmetlerini 4/1/2002 tarihli ve 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 22'nci maddesindeki limit ve şartlar ile 62'nci maddesinin birinci fıkrasının (e) bendindeki sınırlamalara tabi olmaksızın doğrudan hizmet alımı suretiyle, doğrudan doğruya veya dolaylı

olarak, birlikte ya da ayrı ayrı sermayesinin yarısından fazlası bu idarelere ait şirketlere gördürebileceği; belediye veya bağlı kuruluşlarından birinin sermayesinin yarısından fazlasına sahip olduğu şirketlerden aynı belediye veya bağlı kuruluşları tarafından da ortaklık oranlarına bakılmaksızın doğrudan hizmet alımı yapılmasının mümkün olduğu; bu kapsamda yapılacak personel çalıştırılmasına dayalı hizmetlerin bedelinin tespitinde, Hizmet Alımı İhaleleri Uygulama Yönetmeliği'nin yaklaşık maliyetin tespitine ilişkin hükümlerine uyulmasının zorunlu olduğu; bu Usul ve Esaslar'da düzenlenmeyen hususlarda Hizmet Alımı İhaleleri Uygulama Yönetmeliği eki Hizmet İşleri Genel Şartnamesi ve ilgili diğer mevzuat hükümlerinin uygulanacağı; bu kapsamdaki hizmet alımlarında taraflar arasında sözleşme imzalanmasının zorunlu olduğu belirtilmiştir.

Yapılan incelemede, İdarece personel çalıştırılmasına dair hizmetlerin, taraflar arasında doğrudan temin hizmet alım sözleşmesi imzalanmadan doğrudan hizmet alımı suretiyle sermayesinin tamamı Belediyeye ait personel şirketine gördürüldüğü tespit edilmiştir. Bu durum, ortaya çıkabilecek hukuki ihtilaflarda dikkate alınacak bir sözleşme olmamasına ve bu sözleşme sebebiyle doğması gereken damga vergilerinin Hazine ve Maliye Bakanlığına ödenmemesine sebebiyet vermektedir.

Bu itibarla, doğrudan temin usulü ile yapılan mal alımlarında İdarenin bütçesine bu amaçla konulan ödeneğin %10'unun ancak Kamu İhale Kurulunun uygun görüşü alınarak aşılması, doğrudan temin usulü ile yapılan alımlarda alım yapılacak gerçek veya tüzel kişinin Kamu İhale Kurumunun internet sayfasındaki yasaklılar listesinde bulunup bulunmadığının kontrol edilmesi, doğrudan temin usulüyle gerçekleştirilen alımlara ait Doğrudan Temin Kayıt Formunun doldurulması, söz konusu alımların Elektronik Kamu Alımları Platformu üzerinde kayıt altına alınması ve son olarak personel çalıştırılmasına dair hizmet alımının Belediyeye ait personel şirketi ile sözleşme imzalanmak suretiyle alınması gerekmektedir.

BULGU 12: Şirket Personeli Dahil Personel Giderlerinin Mevzuatta Belirlenen Sınırın Üzerinde Olması

Belediyenin 2024 yılı personel giderlerinin İl Özel İdareleri, Belediyeler ve Bağlı Kuruluşları ile Bunların Üyesi Olduğu Mahalli İdare Birliklerinin Personel Çalıştırılmasına Dayalı Hizmetlerinin Gördürülmesine İlişkin Usul ve Esaslar'da belirlenen sınırların üzerinde olduğu görülmüştür.

375 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin Ek 20'nci maddesine istinaden 09/04/2018 tarih ve 11608 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla kabul edilen "İl Özel İdareleri, Belediyeler ve Bağlı Kuruluşları ile Bunların Üyesi Olduğu Mahalli İdare Birliklerinin Personel Çalıştırılmasına Dayalı Hizmetlerinin Gördürülmesine İlişkin Usul ve Esaslar" 28/04/2018 tarihli 30405 sayılı Resmî Gazete'de yürürlüğe girmiştir. Bu kapsamda mahalli idarelerin personel çalıştırılmasına dayalı hizmetlerinin gördürüleceği şirketlerde işçilerin işe alımı, işçilere ilişkin personel giderlerinin toplam giderler içindeki payına ilişkin üst sınırları, ilk defa alınacak işçilere ilişkin belirlenecek ölçütleri esas alarak yıllık sınırlamaları ve bu kapsamdaki alımlar ile harcamaları izlemeye ilişkin hususlar belirlenmiştir.

Anılan Usul ve Esaslar'ın "Personel giderlerinin toplam giderler içindeki payına ilişkin üst sınır" başlıklı 5'inci maddesine göre idarelerin, şirket personeli de dâhil yıllık toplam personel giderlerinin idarenin gerçekleşen en son yıl bütçe gelirleri toplamının her yıl, bir önceki yıla ilişkin olarak 213 sayılı Vergi Usul Kanunu uyarınca tespit ve ilan edilen yeniden değerlendirme oranında artırılması sonucu bulunacak miktarın yüzde kırkını aşamayacağı, bu oranın büyükşehir belediyelerinde yüzde otuz olarak uygulanacağı, yıl içerisinde aylık ve ücretlerde beklenmedik bir artışın meydana gelmesi sonucunda personel giderlerinin söz konusu oranları aşması durumunda, cari yıl ve izleyen yıllarda personel giderleri bu oranların altına ininceye kadar idare şirketlerine yeni personel alımı yapılamayacağı belirtilmiştir.

Buna göre, Belediyenin şirket personeli de dâhil yıllık toplam personel giderlerinin, gerçekleşen en son yıl bütçe gelirlerinin 213 sayılı Vergi Usul Kanunu'na göre belirlenecek yeniden değerlendirme katsayısı ile çarpımı sonucu bulunacak miktarın yüzde kırkını aşamayacağı anlaşılmaktadır.

Yapılan incelemede, Belediyenin 2023 yılı kesinleşmiş bütçe gelirin 13.622.386,52 TL olduğu, bu tutarın 2024 yılı yeniden değerlendirme katsayısı olan %58,46 ile çarpımı sonucu bulunan tutarın yüzde kırkının 8.634.413,46 TL olduğu, bu hesaba göre İdarenin 2024 yılı şirket personeli de dâhil yıllık toplam personel giderlerinin toplamının bu tutarı geçmemesi gerektiği, ancak 2024 yılı şirket personeli de dâhil yıllık toplam personel giderlerinin 12.779.481,54 TL olduğu, böylece personel giderleri açısından mevzuatla belirlenmiş üst sınırın aşıldığı tespit edilmiştir.

Bu itibarla, personel istihdamının mevzuatla belirlenen üst sınırı aşmayacak şekilde yapılması ve yeni personel alımı yapılmaması ve personel giderlerinin mevzuatta belirtilen oranın altına indirilmesi gerekmektedir.

T.C. SAYIşTAY BAşKANLIğI

06520 Balgat / ANKARA

Tel: 0 312 295 30 00; Faks: 0 312 295 48 00

e-posta: sayistay@sayistay.gov.tr

<https://www.sayistay.gov.tr>